

La música de les Ilums

Amb motiu del bicentenari del Suprem Consell Maçònic d'Espanya

Concert a benefici de l'Associació Punt de Referència

3 d'octubre de 2011 a les 20 hores al Teatre Romea

FITXA ARTÍSTICA

Begoña Alberdi, direcció musical

Begoña Alberdi, soprano

Josep Ferrer, baix

Albert Castells, tenor

Lluc Bosque, tenor

Marcel Schwichtenberg, tenor

Mirela Lico, violí

Olga Teruel, violí

Magdalena Cristea, violoncel

Miguel Ángel Dionis, piano i direcció orquestral

Cor Coralberdi

Lluc Bosque, director

Agraïments

Pedro Álvarez Lázaro SJ, José Arias, Anna Aurich, Mingo Ràfols, Sibylle Hauck, Santiago Castellà

Amb la col·laboració de

L'Ajuntament d'Alella, la Fundació Ferrer i Guàrdia i la Fundació Romea

Organitza

Associació Punt de Referència i el Suprem Consell Maçònic d'Espanya

punt de referència
=acompanyament
de joves extutelats

PROGRAMA

1a PART

W.A. MOZART (1756-1791)

KV 623 FREIMAURERKANTATE. Cor d'homes, tenor i baix
KV 623a LASST UNS MIT GESCHLUNGEN HÄNDEN. Cor de dones
KV 483 ZUR ERÖFFNUNG DER FREIMAURERLOGE. Soprano i cor de dones
KV 484 ZUM SCHLUSS DER FREIMAURERLOGE. Soprano i cor de dones
KV 148 AUF DIE FEIERLICHE JOHANNISLOGE. Solistes i cor mixte
KV 429 CANTATA DIR SEEL DES WELTALLS. Solistes i cor mixte

2a PART

W.A. MOZART (1756-1791)

DIE ZAUBERFLÖTE (LA FLAUTA MÀGICA)

Obertura

"Dies bildnis ist bezaubernd Schön", Ària de Tamino
"O Isis und Osiris", Ària de Sarastro
"In diesen heil'gen Hallen", Ària de Sarastro
"Ach, ich fühl's es ist verschwunden!", Ària de Pamina
"O Isis, und Osiris welche wonne!", Cor de Sacerdots
"Soll ich dich, Treuer nicht mehr sehn?", Trio Sarastro, Tamino, Pamina

J. HAYDN (1732-1809)

DIE SCHÖPFUNG (LA CREACIÓ)

"Mit Staunen", Ària Soprano i cor
"Mit Würd und Hoheit", Ària Tenor
"Von deiner Güt", Duo Baix, Soprano i cor

COMENTARIS AL PROGRAMA

Primera part

KV 623 FREIMAURERKANTATE. La petita cantata de maçons va ser l'última composició acabada de Mozart i una de les més brillants composicions maçòniques. Mozart agafa un text bell i extens en el que explícitament es fa referència a la música i al cant com a vehicle per a proclamar l'alegria dels maçons. Destaca també la idea de la cadena d'unió com a força i mitjà per a la santificació d'un lloc. Més endavant, coincidint amb l'ària, caracteritzarà la idea maçònica de la divinitat, que s'anuncia sense fer soroll i que descansa serena al pit, l'amor i la feina del maçó. Mozart posa al servei d'aquest argument una música més que idònia, que desborda alegria i goig.

KV 623a LASST UNS MIT GESCHLUNGEN HÄNDEN és una senzilla peça, amb text atribuït a Schikaneder, que fa referència al gest ritual de les mans entrelaçades formant una cadena durant el tancament dels treballs. És una de les obres més populars dins de la maçoneria que ha adquirit un significat gairebé protocol·lari.

KV 483 ZUR ERÖFFNUNG DER FREIMAURERLOGE I KV 484 ZUM SCHLUSS DER FREIMAURERLOGE són dues peces sens dubte paral·leles i molt similars però que, com en un díptic, mostren diferents rituals de l'obertura i tancament dels treballs a la lògia.

KV 484 ZUM SCHLUSS DER FREIMAURERLOGE. El lied *"Ihr unsre neuen Leiter"* va ser compost per clausurar els treballs de la lògia. Arrenca amb un cant regular caracteritzat per un ritme marcat però serè. La solista canta dues estrofes seguides cada una a l'entrada del cor a tres veus configurant un espai musical on culmina, es fon i torna a arrancar la veu solista per interpretar la segona estrofa.

KV 148 AUF DIE FEIERLICHE JOHANNISLOGE. El fragment *"O heiliges Band"* conegut com l'Himne de la cadena d'unió, va ser compost l'any 1772, per tant amb anterioritat a la iniciació de Mozart. La composició, en tonalitat de re major, és una bonica melodia amb un acompanyament de vals.

KV 429 CANTATA DIR SEEL DES WELTALLS. Aquesta cantata va ser escrita per Mozart per festejar el solstici d'estiu que tanca els treballs anuals de la lògia, però freqüentment és interpretada durant la iniciació al grau d'aprenent quan el neòfit rep simbòlicament la llum.

Segona part

DIE ZAUBERFLÖTE (LA FLAUTA MÀGICA)

La segona part del concert està formada per l'“Obertura” de *La Flauta Màgica* i el conjunt de composicions d'aquesta òpera inspirades directament en la iniciació maçònica. Mozart realitza una gran obra operística i no un oratori maçònic.

Les parts seleccionades permeten entendre el caràcter maçònic de l'òpera. En elles, la simbologia i la moral de l'Ordre conformen un component teòric que sustenta els esdeveniments exteriors .

La cèlebre obertura presenta en clau musical instrumental pura els tres elements més coneguts de la simbologia musical maçònica: la tonalitat de mi bemoll major, el número tres i la llum. A la tonalitat mi bemoll major se l'ha anomenat la tonalitat humana, idònia per expressar l'ideal maçònic de la Humanitat unida com a fruit de l'esforç i de la serenitat.

Les altres peces vocals programades ens presenten el procés de la iniciació de l'Aprenent i el pas de les tenebres cap a la llum. En el seu conjunt dibuixaran un quadre que ens ajuda a comprendre el contingut iniciàtic d'aquesta obra. Els números vocals en els que la referència maçònica és més clara són la primera i la segona ària de Sarastro i el Cor dels sacerdots, on queda expressada al·legòricament la cerimònia d'obertura dels treballs i el començament de la iniciació en absència encara del candidat. La pregària de Sarastro disposa d'un aparell orquestral molt sobri que transmet una sensació de serenitat i pau; mentre que “*In diesen heil'gen Hallen*” realça la serenitat i fermesa de les conviccions del summe sacerdot del Temple del Sol. Finalitzarem amb el moment culminant, la superació per part de Pamino i Tamina de les diferents proves iniciàtiques, on els dos enamorats s'expressen la seva mútua admiració amb una senzilla frase sostinguda per la corda.

DIE SCHÖPFUNG (LA CREACIÓ)

Composta entre 1796 i 1798, un període insòlitàment llarg, “*La Creació*” perdura com una de les grans obres musicals de la Il·lustració, juntament amb “*La Flauta màgica*”. “*La Creació*” és probablement la més gran afirmació del geni de Haydn.

L'obra es divideix en tres parts que celebren la creació de la Naturalesa inanimada, la fauna i flora i la de l'ésser humà. El llibret va ser elaborat pel Baró von Swieten - actiu intel·lectual austríac i futur protector de Beethoven - a partir d'un extens poema “*El Paradís Perdut*” de John Milton, que anteriorment havia refusat Händel. La riquesa del llenguatge és inesgotable, fent ús de l'estil simfònic vienès però també de girs barroquitzants i anticipant el gust romàntic per la relació entre la Naturalesa i l'home. La narració és a càrrec de tres arcàngels, Rafael (baix), Gabriel (soprano) i Uriel (tenor), fent aparèixer Adam i Eva en l'última secció.

Per obrir l'Oratori Haydn va escriure un elaborat preludi, “*La Representació del Caos*”. Escrit en do menor, descriu els primers temps del Gènesis, quan tot era fosc i desordre sobre la terra, amb una escriptura d'harmonies suspeses que evita les cadències als finals de frase. Von Swieten va suggerir la progressiva transició cap a la Llum, primer amb un recital del baix, encara en do menor, i després amb una intervenció del cor. Així s'inicia la seqüència bíblica, que alterna àries d'inesgotable riquesa melòdica i cors de grandiosa inspiració barroca.

CURRÍCULUMS

Begoña Alberdi, nascuda a Barcelona, actriu i cantant polifacètica, qualificada per la premsa com un “instintiu animal escènic”, va començar la seva carrera el 1989 al Teatre La Faràndula de Sabadell. Ha compartit escenaris de tot el món amb artistes de la talla de Montserrat Caballé, Plàcido Domingo, Josep Carreras i Edita Gruberova; i sota batutes tan prestigioses com les de Ros-Marbà, José Collado, Peter Schneider o Richard Bonyngé. Ha treballat també amb els directors escènics més rupturistes, com Carles Santos, Calixto Bieito i Albert Boadella, per la seva versatilitat vocal i força escènica. Recentment, crea la formació coral Coralberdi que s'estrena amb la *Música de les Il·lums*.

Pep Ferrer, nascut a Barcelona, va iniciar els estudis musicals al Conservatori del Liceu. Debuta al Gran Teatre del Liceu l'any 2000 amb “Le Nozze di Figaro”. Va formar part de la Companyia Òpera Metropolitana de Barcelona fent gires per Europa. L'any 2006 protagonitza “El Mikado” amb Dagoll Dagom i “Il Mondo della Luna” de Haydn al Teatre Lliure, Teatro Arriaga i La Biennale di Venezia. Entre les seves darreres actuacions destaca la cantata “El Duc” de Carles Santos al Palazzo de la Cancelleria de Roma. També l'òpera “Amb el peus a la lluna” al Teatre Lliure, Teatro Arriaga de Bilbao i Teatro de la Maestranza de Sevilla.

Alberdi i Ferrer van fer els seus estudis musicals a l'Escola Ginesta i a l'Escola de Música La Guineu de Borriana, amb professors com Miquel Borrià, Xavier Comorera i Begoña Alberdi. Des de fa mes de deu anys és el director artístic de la Companyia Òpera Metropolitana de Barcelona que dirigeix Mireia Barrera. Ha actuat al Gran Teatre del Liceu, al Palau de la Música, a l'Auditori de Barcelona, a l'Auditorio Nacional, al Teatro Arriaga, a l'Auditori Nacional d'Andorra i al Teatre Fortuny, entre altres.

Lluc Bosque, estudia solfeig, piano i cant coral al Conservatori Municipal de Música de Barcelona. El 1987 s'incorpora a l'Orfeó Català. Durant tots aquests anys ha tingut l'ocasió de treballar amb els millors directors de cor, Simon Johnson, Jordi Casas, Josep Vila, Erik Erikson, Martin Schitz, i d'orquestra, Zubin Metha, Charles Dutoit, entre d'altres. Simultàniament a la seva carrera musical, va finalitzar els estudis de Medicina a la Universitat de Barcelona. Actualment estudia cant amb la soprano Begoña Alberdi i s'estrena com a director amb el Coralberdi.

Marcel Schwitzenberg, neix a Alemanya, on cursa estudis de dansa, teatre, música i cant amb Marion Zahn i Travis Shaw. Ballarí i coreògraf dels teatres més reconeguts d'arreu d'Europa, actualment imparteix classes de dansa a Espanya.

Coralberdi, neix com un conjunt coral mixt format per 45 veus inicialment vinculat a la producció del concert *La música de les Il·lums*. Aquest conjunt esdevé la primera pedra d'un projecte de formació i difusió de la música coral catalana amb vocació internacional.

Patrons

CatalunyaCaixa

FOCUS

el Periódico

Institucions

Consorci de Cultura de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

Protectors d'or

Viladrau

L'illa

Protectors plata

ATRIUM

bp

Protectors

Clariant

BALNEAL

PENTAX

BAGNÈS

CoHaboradors

INSTITUT D'ESTUDIS NORD-AMERICANS

